

جشنواره‌های هنری بسیج هنرمندان کلید خورد

مراسم رونمایی از پوستر جشنواره‌های هنری و ادبی بسیج هنرمندان در دانشگاه جامع انقلاب اسلامی برگزار شد و دبیران بخش‌های مختلف معرفی شدند. به گزارش جام جم، همزمان با گرامیداشت هفته دفاع مقدس و گرامیداشت یاد و خاطره شهدای جنگ تحمیلی و عرض تسلیت به بازماندگان حادثه معدن طیس، امسال در اجرای برنامه‌های مصوب سازمانی و با هدف تمرکززدایی و برگزاری جشنواره کشوری و ملی در استان‌های

محروم، مقدمات برگزاری پنج جشنواره هنری شروع شد. ویژگی اصلی جشنواره‌های امسال بسیج هنرمندان در این است که به صورت دو مرحله استانی و کشوری انجام می‌شود و همه استان‌ها ابتدا جشنواره استانی را برگزار و سپس برگزیدگان استان‌ها در جشنواره کشوری و ملی در بخش‌های مختلف به رقابت می‌پردازند تا به اعتلای هنر و به عرصه عمومی آوردن هنر کمک کنند. در همین راستا مراسم رونمایی از پوستر

جشنواره‌های هنری ادبی بسیج هنرمندان در سال ۱۴۰۳ با حضور سردار سرتیپ پاسدار حسین معروفی، معاون هماهنگ‌کننده سازمان بسیج مستضعفین؛ آرش زینال خیری، رئیس سازمان بسیج هنرمندان کشور؛ مجید هودن، مسئول امور انجمن‌های سازمان بسیج هنرمندان؛ فرهاد قاتمیان، بازیگر سینما و تلویزیون و سعید حدادیان، مداح اهل بیت(ع) عصر دوشنبه ۲ مهر در دانشگاه جامع انقلاب اسلامی برگزار شد.

روان شهادت

در شعر فارسی شده است

... حضور این کاروان / چه شکوهی به خیابان داده است/ اینان بارفتاری پرنده‌وار / و با حرارتی از تنفس صبح / مرا می‌آموزند/ دست‌کم درختی باشم / در خدمت پرنندگان !!!... و قیصر امین پور در غزلی با مطلع «عمری به جزی پوره‌بودن سر نکرديم»، خود و همه کسانی را که مانده‌اند، چنین شمامت می‌کند:

حتی خیال نای اسماعیل خود را همسایه با تصویری از خنجر نکرديم بی‌دست و پا تر از دل خود کس ندیدیم زان رو که رقصی با تن بی سر نکرديم این شمامت‌های شاعرانه، در روزگار بعد از جنگ جای خود را به حسرتی شاعرانه داد. شاعران از این‌که دیگر فرصت شهادت و قرا گرفتن در صف شاهدان روزگار را از دست داده‌اند، سرودند و به این ترتیب حسرت به شهدا و دریغ از جاماندن از صف آنان به مضمونی پرتکرار در شعر دهه‌های ۷۰ به بعد تبدیل شد، مانند مثنوی معروف قادر طهماسبی(فرید):

سبکیارن خرامیدند و رفتند/ مرا بیچاره نامیدند و رفتند

رها کردند از زندان زبانی/ دعا کردند سرگردان بمانم

شهادت آسمان نرزدبان بود/ شهادت نرزدبان آسمان بود

چرا برداشتند این نرذبان را/ چرا بستند راه آسمان را...

تقابل بی‌دردان و عاشقان

توصیف شجاعت‌ها و ستایش رزمندگان طبیعتاً بخشی از مضمون‌های رایج شعر تهییجی دفاع مقدس بود. در این شعرها شاعران سعی می‌کردند ایمان، شجاعت و توانایی جنگاوری رزمندگان ایرانی را به رخ بکشند. یکی از جلوه‌های این شجاعت از نظر شاعران دفاع مقدس، بی‌روایی آنان در ایثار جان برای دفاع از کشور و دین است. کس چون تو طریق پاکبازی نگرفت

با زخم نشان سرفرازی نگرفت

زین پیش دلاورا، کسی چون تو شگفت

حیثیت مرگ را به بازی نگرفت!

تمجید از شجاعت رزمندگان، شامل تمجید و ستایش از خانواده‌های آنها هم می‌شد و شاعران آن روزگار مجاهدت خانواده شهدا و ایثارگران را هم در شعرشان مورد توجه قرار می‌دادند. برای مثال این غزل قیصر امین پور در این باره است:

بیا به خانه آلاله‌هاسری بزنیم ز داغ با دل خود بفری بزنیم به یک بنفشه صمیمانه تسلیت گوئیم سری به مجلس سوگ کیوتری بزنیم شبی به حلقه درگاه دوست دل بندیم اگرچه وا نکند، دست‌کم دری بزنیم تمام حجم قفس را شناخیم، بس است بیا به تجربه در آسمان پری بزنیم از این دست شعرها در ادبیات دفاع مقدس به‌خصوص در سال‌های ابتدایی جنگ

دفاع مقدس

موضوعات	ویژگی فرمی
احیای قالب‌های رباعی و دوبیتی، شعرهای سپید و نیمایی بلند، نزدیک شدن زبان به شعار	
طراوت قدس	مثنوی‌های بلند و شعرهای سپید بلند، تلاشی شاعران برای استفاده از نمادهای جنگ مانند نام عملیات‌ها یا مناطق جنگی
زیبایی و جبهه به	رواج غزل‌های فرمی و روایی تحت تأثیر جریان‌های جدید در غزل

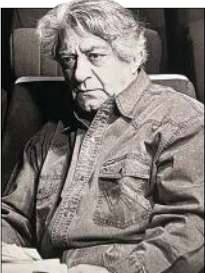
«عصر شعر و ترانه» در فرهنگسرای ارسباران

نشست ماهانه مشترک شاعران و ترانه‌سرایان با اهالی موسیقی با عنوان «عصر شعر و ترانه» پنجشنبه پنجم مهرماه در فرهنگسرای ارسباران برگزار می‌شود.

نشست ماهانه مشترک شاعران و ترانه‌سرایان با اهالی موسیقی با عنوان «عصر شعر و ترانه» فردا ساعت ۱۵:۳۰ با حضور جمعی از چهره‌های هنری و ادبی و علاقه‌مندان به شعر، ترانه و موسیقی با مشارکت موسسه فرهنگی - هنری پیشگامان شعر نوین ایرانیان در فرهنگسرای ارسباران برگزار می‌شود. عبدالجبار کاکایی، شاعر و ترانه‌سرای نام‌آشنای کشور اجرای این برنامه ادبی را برعهده دارد و علیرضا بدیع کارشناس شعر کلاسیک، حسین غیائی کارشناس ترانه و صابر ساده کارشناس شعر آزاد در عصر شعر و ترانه حضور دارند.

گفتنی است حضور در این برنامه برای عموم آزاد و رایگان است و علاقه‌مندان برای شعرخوانی در این محفل می‌توانند با مراجعه به سایت چراغک به نشانی cheraghak.com/ثبت‌نام کنند.

فرهنگسرای ارسباران در خیابان شریعتی، بالاتر از پل سیدخندان در خیابان جلفای تهران قرار دارد.

برگزاری نمایشگاه عکس‌های مهرداد دفتری

«چشم درون» عنوان نمایشگاه عکس‌های برتره مهرداد دفتری از هنرمندان ایرانی است که از ششم تا ۲۴ مهر در گالری سپهراب به نمایش گذاشته می‌شود.

مهرداد دفتری درباره این مجموعه گفت: مجموعه چشم درون یکی از قدیمی‌ترین پروژه‌های عکاسی برتره من است و این پروژه را از سال ۱۳۶۹ زمانی که دستیار زنده‌یاد علی حاتمی بودم، آغاز کرده‌ام و همچنان ادامه دارد.

او افزود: در دورانی که این پروژه را شروع کردم، نگاه اغلب هنرمندان به عکاسی به گونه دیگری بود و با تعاملی که در گذر زمان با هنرمندان رشته‌های مختلف برقرار کردم از آنها در فضای شخصی‌شان عکس برتره گرفته‌ام و در این مجموعه نگاهی روان‌شناختی به سوزه‌هایم داشته‌ام.

در نمایشگاه چشم درون ۷۵ برتره در ابعاد مختلف به نمایش در خواهد آمد و هر عکس سه نسخه دارد. همچنین کتاب چشم درون که به همت نشر کارنامه منتشر شده دربرگیرنده ۱۰۰ عکس برتره از هنرمندان است که در روز افتتاحیه نمایشگاه رونمایی خواهد شد.

نگاره

دست دشمن اسیر شده بودند، در برابر خبرنگاران خارجی قرار داده شدند. رژیم عراق انتظار داشت از این موضوع، یک نمایش تبلیغاتی ضد ایرانی بسازد اما نوجوانان اسیر نه تنها در برابر رسانه‌های خارجی از موضع خود در حمایت از امام و انقلاب دست نکشیدند، بلکه یکی از آنان به خبرنگاری که حجاب مناسبی نداشت، تذکر داد تا زمانی که حجابش را درست نکند، با او حرف نخواهد زد. بهره بردن از یک رویداد واقعی برای تبدیل کردن آن به یک اثر ادبی، یکی از ویژگی‌های شعر این دوره بود. شاعران این درس را از جریان شعر پیششار روزگار و ادبیات بعد از نیما آموخته بودند و توانستند آن را به خوبی در شعر به کار بگیرند. این کار باعث شد، شعر دفاع مقدس شعری به روز و زنده باشد و درگیر کلیات و ذهنیات نباشد، ضمن این‌که بسیاری از رویداد‌های دوران جنگ را مستند و ماندگار کرد.
براین اساس اگر کسی سال‌ها بعد بخواد درباره جنگ شهری در ایران و بمباران مناطق مسکونی تحقیق کند، شعرهایی چون «شعری برای جنگ» قیصر امین پور و «قالب‌های بی‌مثال» فرشته‌سازی و «خرمشهر و تابوت‌های بی در و پیکر» بهزاد زرین پور سندهایی از جنایت‌های دشمن در بمباران مناطق مسکونی خواهد بود.

شعر اعتراض فرزند دفاع مقدس

این تصور که شعر دفاع مقدس بعد از پایان جنگ، دیگر به حیات خود ادامه نداد، تصور درستی نیست چراکه در پایان جنگ، آن دسته از افراد که در صف نخست دفاع مقدس حضور داشتند، با تفکرات دنیاطلبانه و دست کشیدن از ارزش‌های انقلابی در سبزی بودند. شعر در این دوره هم در صف مقدم ایستاد ولی این بار در راه دفاع از ارزش‌های دفاع مقدس. شعرهای این دوره بخصوص با هشدارهای رهبر انقلاب درباره خطر تهاجم فرهنگی، بیشتر از قبل رنگ و بوی مفهومی و تبیین‌گری به خود گرفت. شاعران سعی کردند با به تصویر کشیدن بخش‌هایی از جامعه که بعد از جنگ، در حال فاصله گرفتن از فرهنگ ایثار و شهادت بودند، به رویکردهای برخی مسئولان اعتراض کنند به همین دلیل شعر این دوران به شعر اعتراض مشهور شد و البته در ابتدا، این شعرها برای شاعرانش بی‌درسه‌هایی هم همراه بود. از مشهورترین نمونه‌های شعر اعتراض در دهه هفتاد می‌توان به شعر «مولایلاندشت» علیرضا قزوه و مثنوی بلند «مظلومه مرداب هاو آب‌ها» از سیدحسن حسینی اشاره کرد.

ادبیات دفاع مقدس و نسل جدید شعر

ادبیات دفاع مقدس با پایان جنگ با هم در مضمون‌های تازه به حیات خود ادامه داد. شعرهایی برای جریان مقاومت اسلامی و شهدای مدافع حرم جلوه‌هایی از شعر امروز است که از دل شعر جنگ بیرون آمدند. اما مضمون‌هایی هم که مستقیماً با جنگ در ارتباط بودند، همچنان در شعر حضور داشتند و دارند. این شعرها حتی از قلم شاعرانی بیرون آمدند که بعد از پایان جنگ به دنیا آمدند یا زمان جنگ در سنی نبودند که بتوانند حال و هوای دفاع مقدس را به صورت عینی درک کنند. برای مثال میلاد عرفان پور در شعرش از کاروان‌های تشییع پیکرهای شهدای تازه تفحص شده می‌گوید:

به سبل اشک می‌شویم راه کارون‌ها را هنوز از جبهه می‌آیند تابوت جوان‌ها... بخشی دیگر از این شعرها را شاعرانی گفتند که هنوز با تبعات جنگ در خانواده‌های شان درگیر بودند. محمد حسین ملکیان در شعرش از مصائب جانبازان اعصاب و روان می‌گوید که هنوز هم سال‌های سال بعد از جنگ، دچار مشکلات ناشی از آن هستند:

موشک کاغذی بلند شد و پدرم را به‌اشتباه انداخت پدرم داد زد: هواپیما... بمب روی قراگاه انداخت پدر از روی صندلی افتاد، پا شد و گفت: «یا علی»... افتاد سقف با بمب اولی افتاد او به بالارش نگاه انداخت تانک از روی صندلی رد شد شیشه‌ی عینکم ترک برداشت یک نفر اسلحه به دستم داد طرفم جفیه و کلاه انداخت خاکریز از اتاق خواب گذشت و من و او سینه خیز می‌رفتیم او به جز عکس خانوادگی اش هرچه برداشت بین راه انداخت... به خودم تا که آمدم دیدم پدرم روی دست‌هایم بود یک نفر دوربین به دست آمد آخرین عکس را سیاه انداخت موشک آرام روی تخت افتاد زنی از بین چند دست لباس یونیفرم پلنگی او را روی ایوان جلوی ماه انداخت تانک از روی صندلی رد شد شیشه‌ی عینکم ترک برداشت یک نفر اسلحه به دستم داد طرفم جفیه و کلاه انداخت خاکریز از اتاق خواب گذشت و من و او سینه خیز می‌رفتیم او به جز عکس خانوادگی اش هرچه برداشت بین راه انداخت... به خودم تا که آمدم دیدم پدرم روی دست‌هایم بود یک نفر دوربین به دست آمد آخرین عکس را سیاه انداخت موشک آرام روی تخت افتاد زنی از بین چند دست لباس یونیفرم پلنگی او را روی ایوان جلوی ماه انداخت

قالب

«بشکوچ» راهی بازار کتاب شد

رمان «بشکوچ» نوشته سلمان کریمی راهی بازار کتاب شد. این رمان ۲۷۶ صفحه با شمارگان ۵۰۰ نسخه با قیمت ۱۸۵ هزار تومان در انتشاراتسوره مهر راهی بازار کتاب شده است.

داستان این کتاب در بستر زمانی محاصره ۳۴روزه خرمشهر رخ می‌دهد. این رمان روایت ۳۴روز از زندگی یکی از تکاوران پایگاه دریایی بوشهر است که برای دفاع در مقابل تجاوز دشمن به خرمشهر اعزام می‌شود؛ شخصیتی مقاوم که نظامی‌گری برایش از همه چیز مهم‌تر است. هنگام ورود به خرمشهر عاشق می‌شود و روایت عشق و جنگ تا آخر رمان، همسو باهم پیش می‌رود.

فرهنگ

CULTURE

چهارشنبه ۴ مهر ۱۴۰۳ ■ شماره ۶۸۶۴

درنگ

چهره‌های نامدار شعر دفاع مقدس

سید حسن حسینی

کتاب‌ها: گزیده شعر جنگ و دفاع مقدس، هم‌صدا با حلق اسماعیل، براده‌ها، گنجشک و جبرئیل، مشت در نمای درشت و...

حمید سبزواری

کتاب‌ها: سرود درد، سرود سبیده، سرودی دیگر، تو عاشقانه سفر کن، بانگ جرس و...

قیصر امین پور

کتاب‌ها: تنفس صبح، در کوچه آفتاب، بی‌بال پریدن، این‌ها ناگهان گل‌ها همه افتابگردانند، دستور زبان عشق و...

سلمان هراتی

کتاب‌ها: از آسمان سبز، دری به خانه خورشید و از این ستاره تا آن ستاره

حسین اسرافیلی

کتاب‌ها: تاشنه در باران زخم، تولد در میدان آتش در خیمه‌ها، عبور از صاعقه و...

قادر طهماسبی (فرید)

کتاب‌ها: عشق بی غروب، پری ستاره‌ها، پری بهانه‌ها، پری شدگان، تلاوت، شکوفه‌ها فریاد و...

محمد رضا عبدالملکیان

کتاب‌ها: ساده یا تو حرف می‌زنم، ریشه در ابر، دریای روشن یاران، حال‌آه آمده‌ای، آوازهای آبادی و...

علیرضا قزوه

کتاب‌ها: از نخلستان تا خیابان، شبلی و آتش، عشق علیه‌السلام، پاک‌روان نیزه، سوردانگور و...

پرویز یحیی حبیب‌آبادی

کتاب‌ها: غربیانه، آینه در غبار، آن همیشه سبز، حماسه‌های همیشه، فصل سوم، سرگذشت یاده‌ها، ارغوانی‌ها، درختی که می‌دود و...

احمد زارعی

کتاب‌ها: وه چه عطر شگفتی، شیری در قفس ۹۰۲ و ستاره احمد

